

Informacja o zmianach w zasadach dotyczących uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórcu działając na podstawie art. 63 ust. 16 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429), informuje o zmianach w zasadach dotyczących uprawnień do **świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna.**

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429) od 1 stycznia 2024 r. zmienia dotychczasowy system świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów poprzez:

- wprowadzenie do systemu prawnego nowego świadczenia – świadczenia wspierającego kierowanego bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością w wieku od ukończenia 18 r. życia,
- zmiany w warunkach przyznawania funkcjonującego obecnie świadczenia pielęgnacyjnego,
- likwidację specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Po wejściu w życie ustawy z 7 lipca br. o świadczeniu wspierającym rodziny będą miały wybór – albo będą mogły pozostać przy dotychczasowym świadczeniu, albo opiekun z niego zrezygnuje i wtedy znajdująca się pod jego opieką osoba niepełnosprawna (o ile jest dorosła) będzie mogła ubiegać się o przyznanie świadczenia wspierającego.

W przypadku gdy osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne która sprawuje opiekę nad dzieckiem w wieku do ukończenia 18. roku życia i która będzie chciała po 31 grudnia 2023 r. otrzymać świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach (czyli z możliwością podejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez ograniczeń) musi po tej dacie zrezygnować z pobierania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie starych przepisów i złożyć wniosek o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie nowych przepisów.

1. ŚWIADCZENIE WSPIERAJĄCE

Ustawa o świadczeniu wspierającym wprowadza nowy rodzaj świadczenia, które będzie skierowane do osób z niepełnosprawnościami. Celem świadczenia wspierającego jest udzielenie osobom niepełnosprawnym mającym potrzebę wsparcia, pomocy służącej częściowemu pokryciu wydatków związanych z zaspokojeniem szczególnych potrzeb życiowych tych osób.

Świadczenie wspierające skierowane jest **bezpośrednio** do osoby z niepełnosprawnością. **Przysługiwać będzie osobie, która ukończyła 18 lat** i zamieszkuje na terenie Polski, bez względu na osiągnięty przez tę osobę dochód i która posiada wydaną przez wojewódzki zespół ds. orzekania o niepełnosprawności decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia. Wnioski o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia będzie można składać do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności od 1 stycznia 2024 r.

W pierwszym roku obowiązywania ustawy, czyli od 1 stycznia 2024 r. świadczenie wspierające będzie dostępne dla osób z najwyższym ustalonym poziomem potrzeb wsparcia (87-100 pkt). W kolejnym roku, tj. od 1 stycznia 2025 r. dla osób ze średnim poziomem potrzeb wsparcia (78-86 pkt). Natomiast od 1 stycznia 2026 r. – świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami z najniższym poziomem potrzeb wsparcia (70-77 pkt).

Wyjątkiem od powyższego harmonogramu jest art. 64 ustawy, zgodnie z którym osoba wymagająca opieki:

- 1) na którą przyznano na podstawie przepisów dotychczasowych prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego, albo prawo do zasiłku dla opiekuna,
- 2) na którą przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, – będzie mogła otrzymać świadczenie wspierające od dnia 1 stycznia 2024 r., także w przypadku, gdy w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, potrzebę tę określono na poziomie od 70 do 89 punktów w skali potrzeby wsparcia, o ile spełnia warunki uprawniające do tego świadczenia. Kwota świadczenia będzie zróżnicowana i uzależniona od ustalonej potrzeby wsparcia czyli uzyskania odpowiedniej liczby punktów. Przysługiwać będzie w wysokości od 40 % do 220 % renty socjalnej. Obecnie renta socjalna wynosi 1588,44 zł brutto.

Podmiotem właściwym w zakresie prowadzenia postępowania w sprawie świadczenia wspierającego oraz wypłacania tego świadczenia będzie **Zakład Ubezpieczeń Społecznych**. Ustawa nakłada na Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne opiekunom, którzy nie podejmą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej ze względu na potrzebę udzielania wsparcia osobie uprawnionej do świadczenia wspierającego, wspólnie z nią zamieszkują i gospodarują. Ww. ubezpieczeniami będą mogli być objęci również ci opiekunowie, którzy wcześniej nie pobierali świadczeń opiekuńczych (świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna). Osoby, które zaprzestaną pobierać świadczenia opiekuńcze będą miały możliwość uzyskania zasiłku dla bezrobotnych, a także świadczenia przedemerytalnego. Ponadto planowane jest również uruchomienie programu aktywizacji zawodowej dla opiekunów, którzy pobierali ww. świadczenia opiekuńcze.

ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE NA NOWYCH ZASADACH OD 01.01.2024 r.

Najważniejsze zmiany w przepisach regulujących zasady przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego obowiązujące od 1 stycznia 2024 r. – w tym nowe brzmienie art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych:

- świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwać wyłącznie osobom sprawującym opiekę nad osobą w wieku **do ukończenia 18. roku życia** (art. 17 ust. 1),
- uchylenie warunku rezygnacji lub niepodejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej
  - oznacza to, że osoby sprawujące opiekę nie będą musiały rezygnować z aktywności zawodowej aby otrzymać świadczenie pielęgnacyjne,
- w konsekwencji uchylenia warunku rezygnacji/niepodejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej uchylono również art. 17b ustawy o świadczeniach rodzinnych, czyli przepis uzależniający przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego rolnikom, małżonkom rolników lub domownikom od warunku zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym. W związku z tym, uchylono również w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników przepisy dotyczące opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za te osoby (składki do KRUS na dotychczasowych zasadach będą przez organy właściwe opłacane tylko w przypadku osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów dotychczasowych – art. 63. ust. 15 u.ś.w.),
- uchylenie art. 17 ust. 1a, czyli przepisu, który wskazywał kolejność osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego,
- uchylenie art. 17 ust. 1b, czyli przepisu warunkującego przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego od daty powstania niepełnosprawności,

- uchylenie negatywnej przesłanki uniemożliwiającej przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego jeśli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do własnej emerytury, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia,
- uchylenie art. 27 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych, ograniczającego zbiegi wymienionych w tym przepisie świadczeń rodzinnych.

Zmianie uległ również katalog osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczenie pielęgnacyjne od 1 stycznia 2024 r. będzie przysługiwać:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 oraz z 2022 r. poz. 2140) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka (zgodnie z art. 3 pkt 14 ustawy o świadczeniach rodzinnych opiekunem faktycznym jest osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do Sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka),
- 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego,
– jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku **do ukończenia 18. roku życia** legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Ponadto nowe regulacje dotyczące świadczenia pielęgnacyjnego przewidują, że w przypadku gdy opiekun sprawuje opiekę nad więcej niż jedną osobą niepełnosprawną w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności lub znacznym stopniu niepełnosprawności, to wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, podwyższa się po 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawowana jest opieka (uwaga: dotyczy to osób-opiekunów: wymienionych w art. 17 ust. 1-3, osób będących rodziną zastępczą oraz osób prowadzących rodzinny dom dziecka).

Uwaga: opisane wyżej, nowe warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, które obowiązywać będą od 1 stycznia 2024 r. nie dotyczą osób, które, na zasadzie zachowania praw nabytych, będą pobierać to świadczenie na podstawie przepisów dotychczasowych (w oparciu o przepis przejściowy - art. 63 u.ś.w.).

Ponadto nowym przepisem, który zacznie również obowiązywać od 1 stycznia 2024 r. jest art. 17 ust. 4a, zgodnie z którym, w przypadku śmierci osoby wymagającej opieki, osoba sprawująca opiekę zachowuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki.

Analogiczna regulacja obowiązująca od 1 stycznia 2024 r. dotyczyć również będzie osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie przepisów dotychczasowych oraz osób pobierających zasiłek dla opiekuna i została ona uregulowana w art. 63 ust. 12 u.ś.w. (dotyczyć będzie jednak tylko przypadków gdy śmierć osoby wymagającej opieki nastąpiła po 31 grudnia 2023 r.).

Ponadto w tym przypadku (za okres od daty śmierci osoby wymagającej opieki do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki) nie traci się prawa do:

- 1) świadczenia rodzicielskiego
- 2) dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- 3) świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna,

pomimo podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub ustalenia tej osobie prawa do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia. Także w tym przypadku – wójt, burmistrz lub prezydent miasta nie opłaca składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna.

Od 1 stycznia 2024 r. osoby, które dotychczas nie pobierały świadczeń opiekuńczych, nie będą mogły ubiegać się już o świadczenie pielęgnacyjne na niepełnosprawne osoby dorosłe.

SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

Z dniem wejścia w życie ustawy o świadczeniu wspierającym czyli 1 stycznia 2024 r. zostaje uchylony art. 16a ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujący zasady przysługiwania specjalnego zasiłku opiekuńczego. Oznacza to, że od tej daty specjalny zasiłek opiekuńczy nie będzie już przyznawany. Jedynie, na podstawie przepisów przejściowych, zasiłek ten będzie mógł być przyznawany także po 31 grudnia 2023 r. w pewnych przypadkach na zasadzie zachowania praw nabytych.

OCHRONA PRAW NABYTYCH OPIEKUNÓW

W ustawie o świadczeniu wspierającym wprowadzono przepisy przejściowe mające zapewnić ochronę praw nabytych przez opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy nabyli bądź nabędą do dnia 31.12.2023 roku prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie przepisów dotychczasowych.

Opiekunowie, którzy nabędą prawa do końca 2023 r. będą mogli wybrać czy pozostają przy świadczeniach opiekuńczych według starych zasad czy przechodzą na nowy system.

Wybór ten będzie dotyczył:

- czy opiekun ma otrzymywać świadczenie opiekuńcze czy osoba niepełnosprawna świadczenie wspierające;

- czy opiekun osoby niepełnosprawnej w wieku do 18 roku życia zamierza korzystać ze świadczenia pielęgnacyjnego na „starych zasadach” czy też czy na nowych.

Natomiast wszyscy, którzy po raz pierwszy będą ubiegać się o świadczenie pielęgnacyjne po 1 stycznia 2024 r. będą otrzymywali wsparcie już na nowych zasadach. Nie będą mieli prawa do świadczenia na „starych” zasadach. Ochrona praw nabytych dotyczyć będzie również sytuacji, gdy o ww. świadczenia opiekuńcze ubiegać się będzie osoba, która była uprawniona do tych świadczeń do dnia wejścia w życie projektowanej ustawy i utraciła to prawo po wejściu w życie projektowanej ustawy w związku z utratą ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. W takiej sytuacji prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna będzie również przysługiwać na starych zasadach, jeśli taka będzie ich wola.

Warunkiem zachowania prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach określonych w zdaniu poprzednim jest złożenie wniosku o nowe orzeczenie w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności.

Osoby, które wybiorą świadczenia opiekuńcze na „starych” zasadach, nie będą mogły nadal m.in. podjąć zatrudnienia, dorabiać do tych świadczeń ani otrzymywać świadczeń emerytalno-rentowych.

Świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłki dla opiekunów nie będą przysługiwać jeżeli osoba wymagająca opieki ma przyznane prawo do świadczenia wspierającego.

W przypadku, gdy osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego, postępowanie z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub zasiłku dla opiekuna zostanie zawieszona do czasu rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego. Już samo złożenie wniosku o przyznanie świadczenia wspierającego w ZUS będzie skutkowało wstrzymaniem wypłaty opiekunowi tej osoby świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub zasiłku dla opiekuna.

Osoba z niepełnosprawnościami, składając w ZUS wniosek o świadczenie wspierające będzie mogła zdecydować od jakiego miesiąca chce mieć przyznane przez ZUS świadczenie wspierające, dzięki czemu może nie dopuścić do sytuacji otrzymania świadczenia wspierającego za ten sam okres za który jej opiekun otrzymał w gminie świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna i tym samym uniknąć sytuacji powstania nienależnych świadczeń po stronie jej opiekuna.

Świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna przyznane/wypłacone opiekunowi za okres za który osoba wymagająca opieki otrzymała świadczenie wspierające będzie świadczeniem nienależnie pobranymi podlegającym zwrotowi wraz z odsetkami do którego to zwrotu zobowiązany zostanie opiekun.

Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
/-/ mgr Elżbieta Łastowska